

REACTIE OP HET ONDERWIJSMATERIAAL 'LEREN OVER VACCINEREN'

In oktober 2018, tijdens de week van de biologie, is er vanuit het NIBI en het RVP via biologielessen extra aandacht besteed aan de invoering van de vaccinatie tegen meningokokken ACWY. Bij de NVKP hebben meerdere ouders gemeld dat hun kinderen het onprettig of zelfs onveilig vonden om deze lessen bij te wonen. Het betrof kinderen die niet gevaccineerd zijn en kinderen die vaccinatieschade hebben opgelopen. De ouders vroegen zich af: Wat doen deze lessen met mijn kind en met andere kinderen met schade of kinderen die (deels) ongevaccineerd zijn, wanneer ze deze lessen bijwonen? Wat doet het met een kind, wanneer het te horen krijgt dat het egoïstisch zou zijn, omdat hij of zij niet (verder) is gevaccineerd? Wat doet het met een kind wanneer hij of zij niet serieus wordt genomen? Wat doet het met de ouders en de broers of zussen van deze kinderen? Worden deze kinderen straks buiten gesloten en gestigmatiseerd? Hebben ouders die kritisch staan tegenover vaccineren en ouders van kinderen met vaccinatieschade het allemaal bij het verkeerde eind?

Tijdens het bezoek van NVKP aan het RIVM op 11 oktober 2018 is dit onderwerp ter sprake geweest. Naar aanleiding hiervan heeft een aantal mensen de filmpjes en de docentenhandleiding voor havo/vwo bekeken.

<https://www.nibi.nl/uploads/nibi/files/99907751aaca35574de434e35afb32c9ca700de9.pdf>

Hun feedback hierop willen we graag in een aantal opmerkingen meegeven:

- Op bladzijde 1 van de docentenhandleiding wordt vermeld dat de 'Aanleiding voor deze lessenserie is dat de komende tijd jongeren vanaf 14 jaar een oproep krijgen om zich te laten vaccineren tegen meningokokken.' Deze manier van formuleren laat niet zien dat er een keuze is. Bij het 7^e onderwerp, 'Jouw mening telt', laten de stellingen zien dat je mening vooral telt als je er voor kiest om je te laten vaccineren (blz 12). Er wordt geen ruimte geboden voor een kritisch geluid. Kinderen die niet gevaccineerd zijn worden - samen met hun ouders - weggezet als angsthazen en dommeriken, of religieuze fanatici (blz 7, 3d). De lessen dragen hierdoor bij aan een onveilig leerklimaat.

- Er is geen aandacht voor de eventuele bijwerkingen van de vaccinatie. Het is bekend dat er risico's verbonden zijn aan medicatie, dat geldt ook voor vaccinaties. In de bijsluiters staan de meest voorkomende vermeld. Ook op de website van Bijwerkingencentrum Lareb is te zien welke reacties er na vaccinaties zijn gemeld, ook overlijdens. Om de leerlingen goede voorlichting te kunnen geven, dienen ook de risico's en beperkingen (doorgaans beperkte beschermingsduur, bij meningokokken ongeveer 5 jaar) aan bod te komen. Door het achterwege laten van deze informatie kan geen weloverwogen keuze worden gemaakt. Door hier wel op te attenderen kunnen kinderen met deze kennis leren adequaat te reageren als er een negatieve reactie optreedt op de vaccinatie of wanneer er op latere leeftijd symptomen van meningokokkenbesmetting optreden. Zie voor de bijwerkingen bijvoorbeeld op het

farmacotherapeutisch kompas

https://www.farmacotherapeutischkompas.nl/bladeren/preparaatteksten/m/meningokokkenvaccin_type_a_c_w135_y en deze bijwerking die daar nog niet genoemd is <https://www.nvkp.nl/over-nvkp/nieuws/nieuws-item/henoch-schoenlein-purpura-na-meningocwy-vaccinatie-nu-en-al-eerder-gemeld/>

- Bij vraag 2 - het tekenen van de strip - staat dat één van de verschillen tussen kunstmatige en natuurlijke immuniteit is, dat je bij natuurlijke immuniteit ziek wordt. Dat is niet altijd zo. Veel mensen zijn drager, bouwen weerstand op en worden niet ziek. Andere manieren van het versterken van het immuunsysteem dan het aanmaken van antilichamen komen nauwelijks aan bod. Het animatiefilmpje doet geen recht aan de complexiteit van het immuunsysteem.

- Met het lesmateriaal wordt angst gecreëerd. Hoewel de meningokokkenziekte niet veel voorkomt en deze goed te behandelen is met antibiotica, zie pagina 8 van de docentenhandleiding, wordt in het lesmateriaal weinig ruimte gelaten voor een andere optie dan vaccineren. Ook in het filmpje wordt duidelijk aangegeven dat de besmetting meestal asymptomatisch verloopt en slechts enkele mensen, vooral ouderen, meningokokkensepsis of meningokokkenmeningitis ontwikkelen. Dat 'slechts in enkele gevallen' verdwijnt in de rest van het verhaal. 'Maar in de praktijk is een vaccin de enige bescherming' staat op blz 6, antwoord op vraag 2. Het RIVM geeft op haar website een completer, minder angstaanjagend, beeld van de ziekte. Waarom zou het in dit lesmateriaal dan als schrikbeeld moeten worden voorgesteld?

- De ziektes en vaccinaties worden eenzijdig belicht. Hoewel Felice Bakker vrolijk haar levensverhaal vertelt en dagelijkse bezigheden laat zien, is het natuurlijk vreselijk wat haar is overkomen. Ook zullen haar ouders toen de meningokokkenziekte en de sepsis optrad een hele heftige periode hebben doorgemaakt. Een voorbeeld van een kind dat op de ACWY vaccinatie met heftige epilepsie aanvallen reageerde, zoals ook op de website bij de NVKP beschreven, <https://www.nvkp.nl/ouders/ervaringsverhalen/ervaringen-na-vaccinaties-in-het-bijzonder-na-de-meningokokkenvaccinatie-acwy-in-2013-gegeven-voor-reis-naar-mekka/> had de andere kant van de medaille kunnen belichten. De vraag of de leerling het meningokokkenvaccin wil laten zetten, zou je ook na het lezen van een artikel of bekijken van een film over dit verhaal kunnen vragen. Dat kan je helpen de voors en tegens tegen elkaar afzetten. Het lesmateriaal is eenzijdig, oppervlakkig en gericht op wel vaccineren.

- Medische privégegevens van de leerlingen en van hun ouders zijn in het geding. Wanneer dit in een klassensituatie wordt gedeeld, of wanneer iemand weigert dit te doen - ontstaan er problemen met groepsdruk. Ben je als puber dan nog vrij om te doen wat je zelf wil? Daarbij wordt er gevraagd om opnames van een ouderavond op te sturen naar malmberg@nibi.nl. Het is niet duidelijk wat er verder met deze filmpjes gedaan wordt. Als er opnames gemaakt worden, zal dit vooraf gezegd moeten worden tegen de deelnemers. Het is de vraag of ieder zich dan nog vrij voelt om kritische vragen te stellen of opmerkingen te plaatsen. Voor beide

onderwerpen: medische privé gegevens en de opnames van de ouderbijeenkomst menen wij dat dit in strijd is met de wet bescherming van persoonsgegevens. (blz 11, 5 Vraag het thuis, blz 13 onderaan Tips)

- Er wordt gesuggereerd dat leerlingen na deze lessen zelf de keuze kunnen maken of ze zich willen laten vaccineren. De doelgroep betreft jongeren in een kwetsbare leeftijd. Ze hebben zich vaak nog niet eerder verdiept in ziektes en vaccins en beslissingen over hun welzijn hebben ze niet eerder in eigen hand gehad. De verantwoordelijkheid ligt voornamelijk bij ouders, opvoeders en artsen. Bij de te maken keuze dient het algemene welzijn van een kind, de ziektegeschiedenis en reactie op eerdere vaccinaties te worden meegenomen. De ouders of opvoeders zijn hiervan het best op de hoogte. Bij leerlingen onder de 16 jaar dient er een getekende toestemming van de ouders te komen voordat tot vaccinatie mag worden overgegaan.

- Wat in het lesmateriaal ontbreekt is een complete uitleg over hoe vaccinaties gemaakt en getest worden. Er wordt gesproken over cellijnen, waarbij niet verteld wordt wat de herkomst is van de cellijnen. De overige stoffen in de vaccinaties, hulpstoffen en reststoffen, blijven onbenoemd. Over het testen wordt gezegd 'Vaccins worden uitgebreid getest, dat kan met cellijnen en proefdieren en daarna op mensen.' (blz 7). Daarbij wordt niet vermeld dat er niet getest mag worden op kinderen en er wordt ook niet uitgelegd welke onderzoeksgroepen vergeleken worden en wat zij krijgen toegediend.

Wij vinden dat het lesmateriaal niet objectief is en onnodig leidt tot een onveilige situatie voor kinderen.

25 november 2018